

ТОШКЕНТ

ИЖТИМОИИ-СИЁСИЙ
ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

ОҚШОМ

Ўзнома 1966 йил 1 июлдан
иқда бошлаган

№ 109 (7. 498)

1991 йил 10 июнь, душанба

Нарх 8 тийин.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

Обухоро ва Қашқадарё вилоятлари, Қорақалпоғистон АССР пиллекорлари йиллик режаларини ошириб бажардилар.

Эрон элчихонасининг вакиллари Тошкентда жумҳуриятимизга Алишер Навоий қўлёзмалирининг микрофильмларини топширдилар.

Саудия Арабистони ташқи ишлар вазирлиги консуллик хизматининг бир гуруҳ дипломатлари ҳам сафарига борадиган диндорларга у ерга бориш учун берилмаган руҳсатномаларни расмийлаштириш учун Ўзбекистонга келишди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

Украине ўз ҳудудиде жойлашган Иттифоққа қарашли барча давлат корхона-

лари ва ташкилотларини ўз назорати остига олди. Бу ҳақда жумҳурият Олий Кенгаши махсус қарор қабул қилди.

Хоржий молиявий доиралардан маълум бўлишича «АвтоВАЗ» бирлишмаси мулкнинг 30—40 фоизини 2 йилларда АКШ долларига сотиш мўлжалланган.

ХОРИЖДА

Фидель Кастро Куба Компартиясининг бу йил бўладиган IV съезиде мамлакат сиб-сатида бозор иқтисодиётини жорий этиш ёки партия номини ўзгартиш каби аниқликлар кутилмаётганлигини таъкидлади.

Ироқ республика гвардияси бундан аввалроқ С. Хусейнни егдариб ташламоқчи бўлган, қозир мамлакатнинг Жанубий шарқий қисмидаги боққоқликларда иш-ирибётган 450 мингга яқин ишчиларни бомбардимон қилишига киришди. Ҳаво ҳужумидан сўнг бу ерга пиледа аскарларнинг бостириб келиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Янгиликлар Воқеалар Хушxabарлар

КОШОНАГА СОВГА

ТОШКЕНТДАГИ Ал-Хоразмий электрон-ҳисоблаш машиналари заводи санъат қошоналари билан яқин алоқа боғлаган. Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейи билан йўлга қўйилган ҳамюртлик туфайли корхона меҳнат жамоасининг нафосат туйғусини ўстиришга эришилмоқда. Корхона яқинда янги ишлаб чиқарилган шахсий компьютерлардан икки нусхасини музейга тортиқ этди.

Эндилда санъат қошонаси жамоаси шу ақлли қурилмалар ёрдамида янги очилмаган қўрғазмалар билан боғлиқ маълумотларни тўплаш имконига эга бўлди. Шунингдек, энди турдош музейлардаги экспонатларни ҳам аниқ ҳисоб-китоб қилиш мумкин.

Санъат ОЛИМОВА.

ЖАЖЖИЛАР УЧУН

КУРБИШЕВ районда боғчага навбатга турган жажжилар сонини бирданга 320 тага қисқарди. 159-трест қурувчилар жамоаси Генерал Петров кўчасида шинам, замонавий болалар боғчасини фойдаланишга топширишди. Ёрочанинг ўзини майдонлари эртак қарамонлари руҳида безатишга бўлиб, ҳар бир гуруҳ учун икки-тадан ўзини майдончалари, турли ағримчоқлар ўрнатилган.

Дилмурод ОБЛАЕВ.

НОГИРОНЛАР ЖАМИЯТИ

ИККИ йилдан бери жумҳуриятимиздаги ногиронларнинг ташаббускор гуруҳи Ўзбекистон ногиронлари жамиятини тузиш йўлида жуда кўп саъйи-ҳаракатлар қилди. Ушбу хайри ҳаракатлар зое кетмади. Ва ниҳоят шу йилнинг 26 апрелида Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг конференцияси бўлиб ўтди ва унда Солиқ Хонакович Убайдуллаев ваъжланди.

31 май куни оза жамиятининг ташкилий пленуми ўтказилди. Унда жумҳуриятимизнинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистон муҳтор жумҳуриятининг вакиллари қатнашди. Пленумда шунингдек, яқин келажикда ногиронлар жамиятининг ахборот-вақофатининг чикариши ҳам режалаштирилди.

Айдер ҚУРТМУЛЛАЕВ.

Фойдаланишга ТАХТ

ПОЯТХТИ МИЗНИНГ Ҳамава районидеги Строитель кўчасида 9 қаватли 117 хонадонли турар жой биноси фойдаланишга топширилди.

«Ташкилатор» лойиҳачилари тарҳини чағана ушбу бинода кенг ойналанд айвонлар, шунингдек, ортиқча нарсалар сақлашга хоналар ҳам мавжуд. Бундан ортиқ ишларнинг 2-усласини қўйиб олиб боришди. Бинога маакур уй-созлик қўйиб олиб боришди. Бундан ортиқ бу ерда 1 миллион 203 минг сўмлик қурилиш-тиклаш ишларини олиб боришди.

Марат ОБИДОВ.

Шоғирдиннинг муваффақиятидан ҳар қандай устоз ҳам мамнун бўлиши табиий. Ип ўрочин Светлана Пивцованинг ишидан ва гайратидан смена устаси Ойсулов Зайнутдинова беҳад мамнун. Чунки Светлана ишлаб чиқариш билан бирга ташкилотчилик ишларининг ҳам уддасидан чиқа олади. Бундай машъаллар Тошкент тўқимачилик комбинати ип фабрикасида кўнчилигини ташкил этади.

СУРАТДА: смена устаси Ойсулов Зайнутдинова (чапда) ип ўрочин Светлана Пивцова билан ип режалари ҳақида суҳбатлашмоқда.

Рустам Шарипов сурати.

ИПГАРИЛАРИ ота-оналар касбини улуғлаб улар йўлидан борган ўғил-қизларини қўлаб учратар эдик. Бугунги кунда бу яхши ағъана ҳам тобора сўниб бормоқда. Ёшларнинг бир қисми меҳнатсиз даромад кетидан қувиб, муҳим бир ерда ишламаётганларининг гувоҳи бўлялмиш. Уларда катталарга ўхшаш сабр-тоқат, касба бўлган ҳақиқий муҳаббат, эътиқод кўринмайди. Мана шунинг учун ҳам у ёки бу корхоналарда сулоаларни қидириб аўрга топасиз. Шу ўринда «Шарқ гули» бадиний каштачилик бирлишмасида 110 йилдан бери ишлаётган Захро Иброҳимова, Муҳайе Мираева каби сулола бошчиқларини, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш би р л а ш м а с и я д а узок йиллардан бери самарали ишлаётган Мактуба Файзиева ва унинг уч қизи — Муассар, Мавлуда, Муъаддасхонлар онласини ҳавас билан тилга олгим келади. Бугунги кунда ота касбини улуглаб 3-автомобилатда нон ташувчи бўлиб ишлаётган ака-ука Мурод ва Йўлдош Омоновлар номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади.

Зеро, ниятимиз ҳам ишчи касбини ардоқлаб бутун оила аъзолари билан ўз тақдирларини бир корхонага боғлаган, ўша корхона остонасида ўз бахтларини топган сулоалар ҳақида гапириндир.

Ўйлингиз тушиб Ленин номи Тошкент электрон-техника заводиға брансгаз сураб-суриштиришингиз билан

сизга бир оила номини айтишадим. Бу сулолани заводдаги катта-кичик ҳамма танийдим. Уларни ўнган қосилма билан «корхона фарзандлари» деб аташадим. Бу ҳақ гап, Сулола бошлиғи Исматилла Ра-

ана Карима опа билан шу корхонада танишди. Уни эгиндан бир неча йил кузатиб юрдимда Кариманинг иши, ахлоқ-одоби, жамоа ўртасидеги обрўин Исматилага

Дарахт бир жойда кўкаради

Шундай СУЛОЛА БОР

ҳимҳўжаев 1961 йилда шу заводга чиқарган бўлиб ишга келган эди. У илтиф бўлган устозлардан пресловчилик, темир қирувчилик, рағб берувчилик касбларини ўрганиб олди. Мана, 30 йилдан бери қирувчи бўлиб ишлаб келаяпти. Бу касб осон эмас, албатта. Бу жараёнда ишлаган киши юзлик темирларни турли қўрниниларда эҳтиёткорлик билан, сифатга эътибор берган ҳолда қириши керак бўлади. Исматила ака доимо ўзига топширилган ишга қўқур масъулият билан ёндашади. Шунинг учун ҳам пехдаги энг муҳим ишлар унга ишонч билан топширилади. Унинг турмуш йўлидаги шундай бир жойда кўкаради бўлиб ишлайди. Исматила

маъқул тушди шекилли турмуш кўрдим. Бу ишчи оиласида кўп ўғайнатор-қатор қизлар дунёга кела бошлади. Мана ҳозир ўйлаб кўрилса, Карима опанинг ҳам пехда ишлайтганга 30 йил бўлган. У ш ҳақида қизлар оналарча меҳрибонлик билан устозлик қилади. Уларга ҳалол меҳрларнинг гашти ҳақида сўзлашди. Исматиланинг укаси Қудрат акасининг тақлифиде қайтармай шу заводга ишга келди. 19 йилдирки, корхонада ишлаб чиқарилаётган турли хўжалик буюмларига ранг беради. Уни қўли теккан маҳсулотларини авқ билан томоша қилсан Қизини ҳам шу пехда найвандчи бўлиб ишлайди. Исматила

пехда ишловчи Малина исмли қиз билан турмуш кўрдим. Ота-она ўз касбидан мамнун бўлса оилда у ҳақда розилик шўқронларини айтса, албатта болаларнинг ҳам ишчилик касбига меҳри ошиб боради. Ана шундан бўлса керак Исматила ака ва Карима опаларнинг қизлари Наргиза ҳам пайвандчилик касбига илҳос қўлди. Исматила Раҳимҳўжаевнинг синглиси Мактуба ҳам 18 йилдан бери пехда етакчи ишчилардан бўлиб ишлаб келаяпти. Исматила аканинг кўеви Ориф Маҳмудхўжаев ҳам шу ерда ишлайди. Эндилда сулоланинг учинчи авлоди ҳам шу заводга иштилмоқда. Шу кунларда бу ишчилар сулоласи мавжуд муаммоларни енгиб ўз зиммаларидаги режаларини ошириб адо этиб келишяпти. Албатта бундай онланг саноатимизнинг жоқулар фидойилари десак арзийди. Унинг қайси аъзоси билан сўзлашамиз ундан баланд-ларов гапларин эмас, оила иш ҳақида каттаорна гапларини эшитсан. Булар меҳнат топаётган инсоний фаилатларга бой кишилардир.

Киров районидеги Фирдавсий маҳалланинг 7 ёшдан 70 ёшигача бўлган аъзолари Исматила акалар онласини яхши билишадим. Маҳалла кеңсалари эса бу сулола ҳақида гап кетса доимо яхши гаплар айтишадим. Ҳалол меҳнат кишига бахт келтиради деганлари шу бўлса керак!

Собир САЪДУЛЛАЕВ.

Уй-жой қурилиши ва тақсимоти «Оқшом» назоратида

ДАҲАДА БИРИНЧИ

КУРБИШЕВ районда бунёд этилаётган янги «Чизельная» даҳасида тўққиз қаватли бинолар кундан-кунга қўлайиб бормоқда. Ҳозир бу ерда Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли 159-қурилиш трести 8-қурилиш бошқармасининг Олимжон Ибодов бошлиқ комплекс бригадаси аъзолари 1571 ўқувчиға мўлкалланган даҳада биринчи ўрта мактабни қуришмоқда. 25 қурувчидан иборат бу бригада бунёдкорлари айни кунларда ўқув даргоҳининг 2-3-қаватида қурилиш-тиклаш ишларини олиб боришмоқда. Қурувчилар биргина май ойининг ўзида режадаги 136 минг сўм ўрнига 200 минг сўмлик қурилиш-тиклаш ишларини амалга оширдилар. Бундай қўрсаткичларга эришилди бригаданинг В. Данилкин, У. Сафарбоев, Р. Бакиров каби қурувчилари қўнлик топшириқларини 100—110 фоизга бажаришиб, бригаданинг ойлик режаларини ортин билан бажаришда катта ҳисса қўшмоқдалар.

Мактабни қуриш учун жами 2 миллион сўм маблағ ажратилган бўлса, бугунгача 900 минг сўмлик иш бажарилиди.

Бунёдкорлар мактабни шу йилнинг 4-кварталида фойдаланишга топшириш ниятида астойдил ҳаракат қилишмоқда.

Ортиқ МАХМАДУСУПОВ.

«БЎШ ҚОП ТИК ТУРМАЙДИ»

КУНДАЛИК радио эшиттиришлари, ойнак жаҳон кўрсатувлари ва матбуот хабарлари орқали хўп ва кўп яхши маълумотларга эга бўласиз. Ушбу материалларда баъзан бирон-бир янгилик ёки муваффақият ҳақида сўз боради, баъзида эса айрим камчиликлар хусусида гап боради. Ана ўша уянганлар орасида мен ва менга ўхшаган барча қурувчилар бор десам ёлгон бўлмайди.

Қурувчилик касби ва қурилишда ишлаш жуда яхши. Аммо қурувчининг қўнлича ҳаммасини эътиборидан четда қўлини баъзан бизни хафга қилади.

Завод-фабригада ишлаётган ишчиларга бир гал сўзлашса махсулотлари етказиб берилмаса ари ичидеги тўзиб кетмади. Бизнинг қурувчилар эса сўз-қатқини 15—20 кунда бир истеъмол қилса қилади, бўлмаса йўқ.

Тушлик бўлган вақтдаги машамалани қўнлирини. Овқатланиш жуда катта муаммо. Аёлларнинг айлари улардан бирор нарса олиб келиб, амаллаб

«Бўш қоп тик турмайди», деган гап бор. Агар иш шарипти шу аҳволда бўлса, билмадими бозор иқтисодиёти авж олаётган бир паллада аҳвол не кечарини?

Мусулмон НАЗАРОВ, 6-қурилиш бошқармаси қурувчиси.

ТОШКЕНТ Агрегат заводида икки мингта яқин ишчи ва хизматчи меҳнат қилади. Улар ҳозирги иқтисодиётимизнинг энг мураккаб даврида ҳам ўзларига топширилган ишларни ҳамма вақт бажариб келишмоқда. Бунга мисол тариқасида шу йил тўрт ойлик режаларини олак бўлади.

Корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш шу муддат ичиде 110 фоизга, шартнома мажбурияти 100 фоизга, истеъмол моллар ишлаб чиқариш эса 100,3 фоизга адо этилди.

Бу ишлар ўз-ўзидан бўлиб қолгани йўқ, албатта. Бунга завоид ишчиларининг самарали меҳнат қилишлари ҳамда муҳаддис-техник ходимларининг бу ишларни ташкил этишда жоёбозлик қўрсатганликлари авазига эришилди.

Бироқ корхонада самарали ишлаб, жоёбозлик қўрсатаётган ишчи ва хизматчиларнинг иқтисодий шароитига эътибор берилганими? Заводада ҳамма ҳам уй-жой шартларини яхшилаб олганими?

Йўқ, албатта. Шу йил 1 январгача бўлган маълумотларга қараганда 162 киши корхонада уй олиш ёки уй-жой шартини яхшилаш мақсадида навбатда турган. Уларнинг асосини кўп йиллардан бери навбат кўтаётган. Масалан, завод фахрийи Т. Раҳматуллаев 1978 йилдан бери уй-жой шартини яхшилаб ололгани йўқ. Ваҳоланки, уларнинг оиласида 6 киши бўлса ҳам 2 хонали хонадонда яшашмоқда.

Рақам бўйича учинчи навбатда турган М. Аҳмадьянов эса оиласида 5 та одам билан Қорақамин даҳасида бир хонали хонадонда исти-

қомат қилмоқда. Хонанинг умумий сатҳи бор-ўғи 21,5 квадрат метрдир. У ҳам навбатда 1978 йилдан бери турибди. Умуман корхона ширчаларининг қўнчилиги уй-жой шартини яхшилаш мақсадида юрганларига 10 йилдан ошиб кетди. Корхона шахар турар жой қурилиш учун ҳар йили ўз улшини қўшиб турибди.

Кейин бугунги кунга келиб корхонага асосан бўшаб қолган хонадонлар берилаяпти. Сабаби завод яқинда янги уйлар қуриламалти. Бунинг биз шахар иқроия қўнлиқсидан ўзимиз сўрадик. Чунки, ишчи ёки хизматчиға узок жойдан хонадон ажратсан, у ишга келишга қийналиб қолади. Натияжада завод малакали ишчи ва хизматчиларини йўқотиши мумкин. Бунинг ўзи тажриба-миздан кўрганамиз.

Шу бўшаб қолган уйларида жой олиш ҳам кейинги вақтларда қийналиб бормоқда. Гапга қўшилди корхона бошланччи партия ташкилотининг секретари Владимир Мамадалиев. — Кўнлича бизга ажратилган уй ҳам бўшаб қолган бўлади. Жойлардан уй-жойлардан фойдаланиш идоралари эса бу хонадонлар-

нинг қачон бўшагини аниқ билмайдилар.

Ундан кейин бўшаган уйлари эгалари хонадонлари пала-партиш аҳволда ташлаб қетишадим. Юқоридеги идоралар эса текширмадан уларни турар жой рўйхатинида ўчирадими. Натияжада бу уйга кўчиб кирган кишининг дили қуфтон бўлади. Хонадонни қайтадан таъмирлаб, анча пулга тушиб қолади. Ҳозирги бозор иқтисодиётининг қийнчилиги пайтида қурилиш материалларини топиш ўз-ўзидан бўлмайди.

Тоғида шундай ҳоллар ҳам бўладики, корхонага ажратилган уйга бегона оила сурбетлик билан кириб олади. Уни чиқариб юбориш учун судлашсин керак. Хонадон эгаси эса уй оламан деб 10—13 йил кутган бўлса, бегона оилани чиқариб юбориш учун яна 5—8 ой югуради.

Дарҳақиқат, Тошкент агрегат заводида уй олиш ёки турар жой шартларини яхшилаб олиш учун навбатда турганлар сонини билан-йилга қўпайса-қўпайятти, лекин қисқартагани йўқ.

Бундай корхона шахарда яқин эмас. Бу қийнчиликларни Тошкентдаги барча бирламша ва ташкилотлар бошдан кечирмоқда. Ҳозир пойтахтимизда бу муаммо энг долзарб бўлиб турибди. Бунинг асосий сабабларидан бири шахарда уй-жой қурилиш режаларининг ҳар йили баъзарийлик келатганлигиндир. Агарда бинокларимиз уй-жойларни ҳамма вақт ўз вақтида фойдаланишга топширилганда эди, шахарда йилда навбат кўтишлар бўлмаган бўлар эди.

Ғулом ЮСУПОВ.

«Тошкент оқшом» муҳ. бари.

Ўзбекистон ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

7 июнь куни Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсатининг мажлиси бўлди. Унда ўн иккинчи чакирёқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг 12 июнь куни очилмаган бешинчи сессияси масалалари атрофида муҳокама қилинди.

Мажлисида Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов, Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсайдов, Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси Раёсатининг ўринбосари В. С. Хамидов қатнашдилар. ЎН ИККИНЧИ ЧАКИРЁҚ Ўзбекистон ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНING ОЧИЛИШИ ТУГРИСИДА

Уш иккинчи чакирёқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бешинчи сессияси 1991 йил 12 июнь куни соат 15.00 да Ўзбекистон ССР Президенти қароргоҳининг мажлислар залиде очилди. Ўзбекистон ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари 1991 йил 12 июнь куни соат 11.00 да Ўзбекистон ССР Президенти қароргоҳининг мажлислар залига овоз берилинган автомат қўрилмасидан фойдаланиш тартиби билан танишини учун тақлиф қилинади.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари 11 июнь куни соат 9.00 дан то 18 га қадар Ўзбекистон ССР Президенти қароргоҳи мажлислар залининг фойесиде рўйхатта ойналдилар.

ОШКОРА МУЛОҚОТГА ТАҚЛИФ ҚИЛАМИЗ

«МЕНИНГ МАҲАЛЛАМ»

ШУ ЙИЛ 11 июнь соат 19 дан 10 дақиқа ўтганда Ўзбекистон телевидениесининг иккинчи программаси орқали «Тошкент» студияси халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши, унинг маҳалла ва уй қўнлиқлари билан ишлаш бўйича доллий комиссияси, шаҳар партия комитети ташаббус билан ташини топаётган «Ҳам, шаҳарларни йўқотишимизни иловаси — «Менинг маҳаллам» номини этлади. Унда пойтахт маҳаллаларининг кенгаши кун, бугунги ва эртаси ҳақида кенг сўз юрилади.

Маҳаллалар муаммоларига боғлиқ ушбу бевосита мулоқотда тегишли шаҳар ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарлари, ҳуқуқ-тартибот органларининг маъсул ходимлари иштирок этишадилар. Улар томошабинларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб беришларини, Саволларни 41-01-62, 41-92-76, 41-92-88, 41-92-40 рақамли телефонлар орқали бериш мумкин.

Сергели району йил сайини кенгайиб, ободонлашиб бормоқда. Бу ерда қўлаб турар жой бинолари, маданий-маънавий объектлар қурилиб фойдаланишга топширилмоқда. Сурагда тасвирланган мана бу комплекс ҳам яқинда раёон ҳудудиде қад қўтарди. Кунда неча бу турар жой биноларига бахтиёр оилалар кўчиб киришди.

Ҳолмат Мирзакаримов сурати.

АДАБИЁТ ва САЊЪАТ

Б У Ю К ШОИРНИНГ ХОРИЖДАГИ МУХЛИСЛАРИ

1991 йил— Ўзбекистонда Алишер Навоий йили

МАЪЛУМКИ, Алишер Навоий кўлампари...

нинг ватандоши Г. Дудек шундай ёзади: «Навоий ўзбек ва Урта Осиёдаги боза адабиётларининг умумий тараққиёти учун туртки берди».

Британия ажойибгоҳида, Қироллик жуғрофий жамиятида, Елизавета II сарой кутубхонасида (сунгги китоблари Викториа қироличасига Бухоро амири XVIII аср бошларида инъом қилган) сақланган Алишер Навоий кўлампари бугунги кунда инглиз тадқиқотчилари томонидан ўрганилмоқда.

Мех олим Ян Рипка ўзининг катта илмий ишини Алишер Навоий ижодида бағишлар экан, шунинг «Нафосат оламининг буюк хомийси» деб атади.

Алишер Навоий асарларининг нақадар оммавийлигини ҳайратга тушган венгер сайёҳи ва тилшунос олими Вамбери Урта Осиёга қилган саёҳатидан кейин шундай ётади: «Орадан уч аср ўтса ҳамки, унинг шеър ва достонлари ҳар бир ўзбекининг уй хазинаси бўлиб қолмоқда».

Бугунги кунда Шарқнинг буюк инсонпарвар шоирининг бой мероси ҳақини равишда бутун жаҳон мулки ҳисобланади. Унинг номи хориж қомулларига, тадқиқотчиларига, кутубхона хазиналарига чуқур кириб борди. Шоир достонлари Овруло ва Шарқ тилларига ўғирлади. Югославияда ўзбек адабиёти антологисида нашр этилган бўлиб, у Алишер Навоий ғазаллари билан бошланади. Парижда ҳам худди шундай маъмура чоп этилган, унинг ҳам буюк шоир шеърлари билан бошланганини таскиллаб ўтиш марақатли.

Ажойиб польшалик шоир Юлиан Гувин ўзининг қадимий бадий мерос ва янги социалстик маданиятга бағишланган «Шарқ оҳанглари» шеърда Алишер Навоий шакли ва ижодида бўлган муҳаббатини ифода қилиб ётади: «Лотин ва юнонлардан ташқари яна ўзбеклар номини даҳиром айланг!... Алишер Навоий бугун созимдадир».

Зухра САТТОРОВА, ТошДД доценти, Жалол ТУСУНОВ, ўқитувчи.

ЎЗБЕК МАЪРИФАТПАРВАРЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

Ойбек номидаги Ўзбекистон ССР халқлари тарихи музейи бир неча йилдан бундан таъмирланганга қарамай, музей ходимлари турли мавзуларда кўргазмалар ташкил этишиб уни кўчма тарзда жумхуриятимизнинг турли вилоят, шаҳар ва районларида намойиш этишмоқда.

Яқинда А. Навоийнинг 550 йиллик тўйига бағишлаб тайёрланган кўчма кўргазма пойтахтнинг бир қанча маърифий-маданий қосоналарига намойишга қўйилиб, санъат ишчибозлари томонидан катта қизиқиш билан кўриб олинди. Кўчма музей ходимлари яна ажойиб кўчма кўргазма тайёрладилар. «Ўзбек маърифатпарварлари» деб номланган бу кўргазмада Ҳамза, Фурқат, Муқимий, А. Қодирий, Усмон Носир, Чўлпон, Фитрат, Мунаввар Қори Абдурашидхон ва Тавалло каби ўзбек шоир ва ёзувчиларининг ижодий фаолияти, китобларидан нусхалар, расмлар ҳамда босиб ўтган ҳаёт йўллари ҳақида ҳужжатлар тўпланган. Кўргазма таркибидан ўрин олган кўчма экспонатлар Ўзбекистон Давлат архиви ва Кўчма музейдан олинди. Шунингдек, кўргазмада Тошкент, Бухоро ҳамда Самарқанд жаҳидлар ҳаракати номояндларининг ҳаёти акс эттирилган.

Кўргазма яқин кунларда шахримиздаги қорхоналар, олий ўқув юрталари ҳамда ўрта мактабларда намойиш этилади.

Ортиқ ЮСУПОВ.

Танишув

О Олима Набиева Тошкентдаги Шукур Бурхон номидаги 222-ўрта мактабининг 11-а синфининг тамолламоқда. Иқтисодий тожик кичи бунд пайларда бадий адабиётларга мурожа қилади, шеърлар ёзади. У бу йил ўзбек тили ва адабиёти фанидан ўқитилган республика олимпиадасида иштирок этишга муваффақ бўлди. Эътиборини Олима Набиева машқларидан намуналар ҳавола этаймиз.

КЎНГИЛ ТАРОНАЛАРИ

Юрак шишадек чил-чил сии. Хазонез боғлардан шаффоф бўлакларни тира бошладим... Сукунат... Соқин тўннинг мотамсаро осмондаги юлдузлар юрагимга чўқ солади. Эм-эм тунга андухларимга лаҳзалани шерк бўлади, у ҳам бўлса фақат тонганча Тонганча... Юрагимга чўқ солган юлдузлар энди оппоқ тонгининг умидини етаклаб келади...

Юрагимдаги ўқинч-аламларни қаламим титраб-қақшаб тўкиб солапти. Қапмада бир қўқув. Рашку виллардан оппоқ қоғоз ёниб кетмаса эди...

Янги қўшиқлар

САБО ТЕБРАТДИ, УЙҒОТДИ

Улиб гунчан хандонин, Сабо тебратади, уйғотди. Чаман ичра хирмонини Зебо тебратади, уйғотди. Висол шавқи дурафшонини Сило тебратади, уйғотди. Вой-ей жонин игоронини Беко тебратади, уйғотди. Гулга қўшиб бу Султонини Адо тебратади, уйғотди.

ЎЗБЕК МАЪРИФАТПАРВАРЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

АЖАБСАН-ДА, АЖАБСАН

Ажабсан-да, ажабсан, Дил мулкунин бежабсан. Муҳаббатим гулларини Қақшатамасдан тежабсан. Соқин сузиб берайми, Ойини узиб берайми. Бир лутфинга жонимдан Баёз тузиб берайми. Ажабсан-да, ажабсан, Дил мулкунин бежабсан. Муҳаббатим гулларини Қақшатамасдан тежабсан. Адир ораси соқлик, Меҳнатинг сепи — бойлик. Бирини кўриб, бирини боз, Кўша қарши чиройлик. Ажабсан-да, ажабсан, Дил мулкунин бежабсан. Муҳаббатим гулларини Қақшатамасдан тежабсан.

ОЙЛАР

Эй севгимнинг гули Ойлар, Ажаб жойлар, ажаб жойлар, Мен қарши чўли ойлар, Ажаб жойлар, ажаб жойлар, Отининг хўб қўйим Ойлар, Эшигинга тўғини тойлар, Коккиларнинг ювар ойлар, Ажаб жойлар, ажаб жойлар, Оқ юлдузлар мафтун Ойлар,

НИҚОБ ЙИРТИЛДИ

Киссадан парча

Нуртой туш қўрарди. Чанбади. Чойнакдаги совиқ чойдан тўйиб-тўйиб сиймиди. Тонг отишига ҳали вақт бор эди. Яна ўрнига чўзилган эди, энди уйуси келар-вермади. Қўрган тушини анча вақтга ҳаёлида тиклаб ўйлаб ётди. Онансини яқон кўрди. Кечаги трамвайда учратган қизи нечук тушига кирди! Яна алланималар, яна алланималар. Аммо туш таъбирини била олмади. Тушдаги сув зағули бўлди деб ўйлади-ю, қўларини юмис ётди. Зора тушига яна ўша дарё кирди. Пуқ, ҳеч қанага туш қўрмади. Эрталаб тонг отиб кетганда унинг ширини Бердишвой туртиб уйғотди.

— Началница сени учраштиришим керак экан, Аслида сунга кеча жаваб бермай қўйолмас бўлар экан, анча-мунча гап эшитдим, ука! — деди навбатчи одатий уики қўларини ўйياتиб. — Бор, кийинчи чик, милицияга бора-миз. Нуртой бўшашиб кетди. Энди ҳеч нарсатга тушунмай қўйган эди. Одамлардан шундай гапларни эшитиб юрарди: «Вирон бировини ҳақорат қилса, урса, четга қараб тур!» Эртатга тушиб, ёрдан қўлнинг чўсанг, яъни гувоҳ бўлсанг, умринг милиция останаида ўтиб кетади.

«Рақсга тушмоқ учун, Зеболанибиз мунча ҳам». Рустам Шарипов сурат-лавҳаси.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИҚДА

Урта Осиё жумхуриятлари киносанъати номояндлари иккунинг ҳамкорлигида тайёрланган ҳужжатли ва бадий фильмлар ҳам томошабинлар эътиборини ўзига тортмоқда. Ўзбек ва қозоқ киностудиялари ўртасидаги бундай яқин алоқа жараёнларида ҳам қатор қизиқари экран асарлари юзага келди. Шу кунларда яратилган «Кутурган итларга тузоқ» бадий фильмига ҳам қозоқ санъаткорлари тақдир қилинди. Фильмдаги бош роллардан бирини эса таниқли артист Дўхсон Жўлжақсини олиб чиқмоқда.

МАРОҚЛИ ЮРИШ

ТАРИХ ва маданият ёдгорликларини сақлаш Ўзбекистон жамиятига қарашли шўбалар ёш археологлар билан яқиндан иш олиб бормоқдалар. Бундай илланувчан иқтидорли ўқувчи. Тарих ўқитувчиси Л. Куличенко ташаббуси билан билим ўчоғида тарих ва археология музейи очилди. Уни экспонатлар билан жиқозлашда мактаб ёш археологларининг иштироки катта бўлди. Жамият дастурига мувофиқ яқинда Тошкент вилоятининг археологик қазилмаларга бой жойларига илмий экспедиция уюштирилди. Жуда фойдали ва мароқли бўлган бу илмий юришда мактаб ўқувчилари ҳам фаол қатнашди. Паркентин Намданак, Оққўрғоннинг Канка қишлоғидаги қадимий қалъаларни кузатиш чоғида қўлгина топилмалар қўлга киритилди. Хоробалардан олиб келинган ёдгорликларнинг намуналари мактаб музейига қўйилди.

Карима БОБОЕВА.

ДУТОРИМ

Юрагимнинг сели бўлган дуторим, Тилгаимнинг тили бўлган дуторим. Ернинг жинчи бели бўлган дуторим, Ултиришининг гули бўлган дуторим. Пардалари садаф билан бўлинган, Дастасига ипак ука илгинган, Устаси хос асганин билинган, Парқинида оли бўлган дуторим. Тагта титроқ тушар чилвир торидан, Тонга боши очилгандай қоридан, Ҳеч бандаси айрилмасин брндан, Ошиқларнинг эли бўлган дуторим. Бармоқларини йўғлатиб чаламан, Мақомларисиз бир тўдаман, гааламан, Экилмаган куп-қуруқ оч даламан, Муҳаббатим чўли бўлган дуторим. Юрагимнинг сели бўлган дуторим, Тилгаимнинг тили бўлган дуторим, Ернинг хилча бели бўлган дуторим, Ултиришининг гули бўлган дуторим.

Султон АКБАРИЙ.

СВЕТЛИЙ [Калининград вилояти] Виллоятдаги барча балкичлик жамоа қўшмавлари учун ўрим-йғим вақтидадан қолтишмайдиган қизғин мавсум бошланди. Боптиқ денгизининг соҳил районларида ва Калининград қўрғазинда балиқ овлаш мавсуми бошланиб кетди. Балиқ консервлар комбинатларининг қабул пунктларига ва садагга янги тутилган салака баллигининг дастлабки бир неча юз тоннаси жўнатилди.

ЧУГУЕВКА [Приморье ўлкаси] Тайгадаги Шумний посёлкида жойлашган «Шумний» кичик қорхонасининг ходимлари ўзларининг моҳир дористунос эволюцияларини кўрсатдилар. Улар маҳаллий қарларнинг наслатларига амал қилиб, жуда шифобаш асал экстракти тайёрлашни йўлга қўйдилар. Тайгалик дористунослар савдо тармоғига йиғирма мингтадан қўпроқ, уч юз граммлик бандада шифобаш асал жўнатилди.

БАРНАУЛ. Барнаул ўлкашунослик музейида очилган «Олтой тўқимачилари» кўргазмаси қадимий хунармандчилик тараққиётининг юз йиллик даврини қамраб олган. Кўргазмага келганлар XIX аср охиридаги деҳқонлар тўқимачилик дастхоналари билан, шу дастхоналарда ўтмишдаги усталар тўқиган матолар билан, замонавий тўқимачилик тарихини билан танишишлари мумкин. Кўргазма Олтойда ўтаётган Россия маданияти йили доираида ташкил қилинди.

Музыка асбоблари ва соатлар қадимий услубда ишланган. Иккинчи тангалар, икона ва суратлар, манзарали-амалий санъат буюмлари ҳамда моҳир усталар ясаган асбоблар буларнинг ҳаммаси саноатчилик коллекция тўловчи М. И. Рько учун ифтихор санолади.

Михаил Иванович (суратда), радио ва «Гродненск қанча» рўзномасининг махсус муҳбири сифатида қўлаб районларда бўлиб, йилдан-йилга маънавий анимоларнинг муомаладан чиқиб қолётганини, кечаги заур нарсалардан бутун фойдаланимай қолганлигини кузатди. Уларни келажак авлод учун асраш ниятида коллекция тўловчи хонадонларда сақлаб қолган эски анимоларини, керакисиз ашёларини бир ерга тўлади.

СУРАТДА: коллекция тўловчи М. И. Рько. Е. Козюли (ТАСС) сурати.

ИВАНОВО. СССР 50 йиллиги илмий станоксозлик бирлашмаси ўзгартиб турган талабга мувофиқ янги мотасиллашмоқда. Қўл операцияларини баёнарига мотасиллашлов бериш марақатлироқ бўлганлардан келажик муносабат билан улар махсус ва универсал дастхоналар ишлаб чиқаришни бир нава баравар йўқитирилди. Шунингдек йўқатилган бериш учун йўлланган машина-ускуналар тайёрлашни ўзлаштирилди. «Тош» минтақаларро анимоларни жамиятга кириб, бирлашма гранит ва алмазларга ишлов бериш вақтида техникаларнинг бир қанча турларини ишлаб чиқара бошлади. Қатъий алоқа сифатида олинган фойда чет мамлакатлардан ишончли электрон асбоблар сотиб олишга сарфланади.

КУРГАН. Шаҳардаги энг янги таран кооперативини милиция қўриқли бўлгангандан кейин бу ердан автомашиналар ва хўтти қисалар ўтказиб бериш, тонди. Район милиция бўлими ходимлари кооператив билан тузилган шартномага кўра бу ерда ишланган бундай вақтларда навбатчилик қилишмоқда. Бундай хизмат кооператив аъзосига ойнага салмак ички сўмга тушади, бирок шахсий автомаобор ўтказиб энди ҳозирмавқор эгалари бошлайди.

ДИПРОВА. Дипротова музейида болларнинг илмий мавзусидаги расмларни ҳалқаро кўргазмаси очилди. Кўргазма отқичини кун адевятствлари Шарқий Украина черковни кенгашининг таъсисчи билан ташкил этилди. Кўргазмада 300 га яқин расм бор. Бу расмларнинг жаҳоннинг турли мамлакатларидан ёш расмларчи чиққан. Ёш истабод эгаларининг асарларини ЮНЕСКО қарорғида ҳам намойиш этилади.

(ТАСС).

Китоб жавонингизга

«КАМАЛАК»ДА ТАЙЁРЛАНГАН

«КАМАЛАК» нашриёти матбаа бирлашмаси томонидан нашр этилган бир қатор янги асарлар сотувга чиқарилди. Жумладан, «Номсиз юлдузлар» китобини Улуғ Ватан уруши давридаги узоқ бир қишлоқ ҳаёти, оталари ўрнида қолган ишланган ўсимларнинг маънавий турмушдан ҳикоя қилинади, «Хотин ишининг иши эмас китобини партия ишида ишловчи ёш жувен ҳақндадир. Таниқли рус ёзувчиси К. Симоновнинг «Биз энди кўришмаймиз» трилогияси, «Улимларини қолдириб доғда», «Улим», «Хабт саҳифалари» асарларида шўро раёвдечликларининг ҳаёти, фаолияти ва кўрсатган жасоратларини ҳикоя қилади.

Ёзувчи Нурат Раҳимовнинг «Сўмоқлар ва сабоқлар» тўпламида табият ва руҳиятига зарар келтираётган маънавий камчиликлар қаламга олинган. Шунингдек, Назар Эмомқулнинг «Уруш одамлари», Илҳом Ҳасановнинг «Олам тўла ялпан», Алишер Маҳсумовнинг «Уфқ ортидаги қўш» ва Ваҳид Қодирнинг «Али Қушчи» каби илҳам нарсини асарлари тарбия, оила ва шахс масалаларига бағишланган. Абдумалик АБДУРАХМОНОВ, ТошДД талабаси.

Хайтижазда кундан-кунга беоворлик, ўғрилликлар қўйилб бормоқда.

Айниқса бундай ҳолат ўсимлар, ёшлар ўртасида қўйлаб учрамоқда. Нега бундай бўлмоқда? Мен янги қиссадан ана шу савоалга жаваб излайдим. Ва аниқ оқиш-хонларга кичик бир боғини ҳавола этайриван.

Муаллиф. БЕПОЕН дала. Саратон. Иссиқдан еру тупроқ ҳансиради. Даланинг қоқ белидан каттақон дарё кесиб ўтган. Дарёда лим-лим сув оқмоқда. Аммо қирғоқ анча юрдира. Нуртой хансираб чопиб келмоқда. Жуда таъна, Лаблари чанқоқдан елимдай бир-бирга ёпишқоқ. Дарёдан сув олиб ичай деса қўли етмайди. Не, ана, улкан бир мажнунот сувга соқларини ёйиб турибди. Ҳозиргина йўқ эди-ку, қаердан пайдо бўлиб қолди бу сулим мажнунот?! Нуртой тоғнинг шоқларига осилиб, дарёдан сув ичмоқчи бўлди. Билакдай шохга осилиб сувга ярилдишмоқчи бўлди. Сувга етай-етай деганида кимдир шохини силкита бошлади. Бундоқ қараса — ўғай отаси.

— Сенага сув йўқ, сув ичмайсан. Ташналикдан ўлтириш керак! — дермиш. Нуртой ўғай отани бошлаб сўқармиш, аммо овози асло чиқмас эмиш. Еб-йўқдай бўлиб отага тикилиб турса, и-е, бу ўғай отаси эмас, навбатчи милиционерга айлибди қолдиби. Вой, таба! Бу порачхўр қаердан келиб қолди?! — Ҳой бола, нега сен Боқи Беконининг ўғлини ҳақорат қилдинг?! Сенага сув йўқ, сув йўқ, — дермиш, бор кучи билан шохини силкитар эмиш.

— Ҳой номард, ҳозир сувга йиғибти юборасан, — дермиш Нуртой. — Силкитма, кўй! Порачхўр эса баттар силкитармиш. Вой! Шу пайт йўғон шох синиб кетибди.

— Вой-дод! — деб бақирармиш Нуртой. Аммо овози чиқмас эмиш. — Сунаниши билмайман-ку, сунаниши билмайман-ку! — дермиш нуқула. Шапоп этиб дарёга қулади у. Дарё саёв оқади, тик туздарёга қулади давом отаверибди. Энди сув йўқ бўлиб қолмас эмиш. Қирғоққа чиқиб қай деса, тик, баланд. Вой, ана, онаси қирғоққа соч ёйиб ўтирибди-ку. — Ойи! — дермиш. Ойисини ошитмасмиш. — Ойижон! — дермиш. Яна онаси Бундай қараса, ойисини у

трамвайда қутқариб юборган қизга айлиб қолдиби. Майин қулиб, жимлайиб, Нуртойга тикилиб турганмиш. Қўлида битта пияла бормиш. Уни Нуртойга отибди: — Менга бир пияла сув узатиб юборинг, Нуртой ака! — дермиш қизи! Не, беғона қиз унинг исмини қаёқдан билди? Бу бир оғиз ҳам гапшанганлари йўқ! Буни қаранг-а, қиз отган пияла сувга чўкиб етдиби. Нуртой пиялани топиш учун сувга шўнубди. Шунда оғизга сув кириб кетдиби. Нафаси оғизга тикилиб уйғониб кетди.

— Началница сени учраштиришим керак экан, Аслида сунга кеча жаваб бермай қўйолмас бўлар экан, анча-мунча гап эшитдим, ука! — деди навбатчи одатий уики қўларини ўйياتиб. — Бор, кийинчи чик, милицияга бора-миз. Нуртой бўшашиб кетди. Энди ҳеч нарсатга тушунмай қўйган эди. Одамлардан шундай гапларни эшитиб юрарди: «Вирон бировини ҳақорат қилса, урса, четга қараб тур!» Эртатга тушиб, ёрдан қўлнинг чўсанг, яъни гувоҳ бўлсанг, умринг милиция останаида ўтиб кетади.

— Началница сени учраштиришим керак экан, Аслида сунга кеча жаваб бермай қўйолмас бўлар экан, анча-мунча гап эшитдим, ука! — деди навбатчи одатий уики қўларини ўйياتиб. — Бор, кийинчи чик, милицияга бора-миз. Нуртой бўшашиб кетди. Энди ҳеч нарсатга тушунмай қўйган эди. Одамлардан шундай гапларни эшитиб юрарди: «Вирон бировини ҳақорат қилса, урса, четга қараб тур!» Эртатга тушиб, ёрдан қўлнинг чўсанг, яъни гувоҳ бўлсанг, умринг милиция останаида ўтиб кетади.

— Началница сени учраштиришим керак экан, Аслида сунга кеча жаваб бермай қўйолмас бўлар экан, анча-мунча гап эшитдим, ука! — деди навбатчи одатий уики қўларини ўйياتиб. — Бор, кийинчи чик, милицияга бора-миз. Нуртой бўшашиб кетди. Энди ҳеч нарсатга тушунмай қўйган эди. Одамлардан шундай гапларни эшитиб юрарди: «Вирон бировини ҳақорат қилса, урса, четга қараб тур!» Эртатга тушиб, ёрдан қўлнинг чўсанг, яъни гувоҳ бўлсанг, умринг милиция останаида ўтиб кетади.

— Началница сени учраштиришим керак экан, Аслида сунга кеча жаваб бермай қўйолмас бўлар экан, анча-мунча гап эшитдим, ука! — деди навбатчи одатий уики қўларини ўйياتиб. — Бор, кийинчи чик, милицияга бора-миз. Нуртой бўшашиб кетди. Энди ҳеч нарсатга тушунмай қўйган эди. Одамлардан шундай гапларни эшитиб юрарди: «Вирон бировини ҳақорат қилса, урса, четга қараб тур!» Эртатга тушиб, ёрдан қўлнинг чўсанг, яъни гувоҳ бўлсанг, умринг милиция останаида ўтиб кетади.

